

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Onor. Red. «Transilvania»
(Str. Șaguna 8)Schimb
Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vineria

Corespondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Legea cultelor în Senat

În ședința senatului de Sâmbătă, 17 Martie 1928, s'au început debaterile asupra proiectului de lege a cultelor.

După ce dl P. Gârboviceanu a citit raportul legii, seria cuvântărilor o deschide P. S. Sa episcopul Roman, dela Oradea, și într'un cald și temeinic discurs precisează rostul proiectului de față.

Înainte de-a putea prezenta, după note stenografice, cuvântarea venerabilului nostru prelat, publicăm dintr'însa următorul resumat:

P. S. Sa episcopul Roman, începe prin a spune că: «gatațile începute în jurul acestei legi au avut caracter neobișnuit de violent ca să nu bănuim un amestec străin. Ele au avut loc în Ardeal și n'au fost înțelese în Vechiul Regat.

S'a imputat bisericii ortodoxe prozelitismul și, ca atare, că urmărește să-și însușească bunurile altor culte. Am tăcut, pentru că n'am voit să ducem în masele populare mărul discordiei, căci voiam liniștea țării. Știam să răbdăm, pentru că odată trebuia să ne vină rândul să spunem ce aveam pe suflet.

Am venit la tribună ca să grăim cinstit simțemintele noastre. Țin să precizez că nu e vorba de o lege de trafic ce se poate schimba după împrejurări, ci de o lege care regulează noul așezământ religios al țării pentru vreme îndelungată, pentru că principiile ei intrate în sufletul poporului nu pot fi modificate în fiecare an.

Dumnezeu ne-a legat într'un sânge și într'un suflet în care nu voim să introducem ura.

Ni s'a imputat prozelitismul. Dar noi sântem mărturisitorii unei credințe. Ni s'a imputat că ne-am repezit asupra bunurilor străine. E vorba de bunurile țării care nu pot constitui un substrat de trecere la alt stat străin. Ceeace s'a luat dela noi, nu vrem să fie dat altuia. Nu putem

admite ca să supunem suveranitatea statului nostru suveranității unui stat străin.

Poporul românesc, care a suferit de-a lungul veacurilor, a fost unit, prin graiul sângelui, peste dogmele separatiste ale bisericii papale.

Biserica greco-catolică a fost numită forță statică, în opoziție cu cea ortodoxă care a fost numită dinamică. Aducem Blajului omagiu că el a dat pe marii cărturari ai noștri, în timp ce noi ortodocșii am dat pe Horia și pe toți aceia cari au hrănit lupta națională pământului unirii de azi. Și românii din Ardeal n'au ținut seama de diferențe confessionale când a fost vorba de neam. La Blaj, împreună am fost cu toții și la fel am luptat în procesul Memorandului.

Desrobirea noastră se datorește celor 800.000 morți a căror jertfă e elocventă pentru biserica noastră.

P. S. Sa citește apoi, drept documentare a afirmării că biserica unită a patronat agitațiile din Ardeal, pastoralele prelaților greco-catolici adresate parohiilor în vederea organizării întrunirilor și procesiunilor de protestare împotriva noului proiect de lege. Mai citește un articol violent din ziarul *Unirea* dela Blaj, prin care se insultă biserica ortodoxă. În aceeași ordine de idei, menționează un «crez» al episcopiei dela Gherla sortit să atâțe pe credincioșii uniți împotriva guvernului, prin afirmarea pe care o face că guvernul vine cu lege care tinde să pună în vânzare la licitație bisericile unite și să extermine cultul unit.

Când s'a făcut episcopia dela Hajdudorogh, s'a organizat, ce-i drept, o adunare de protestare la Alba-Iulia, dar adunarea aceasta a fost făcută de laici și de preoțimea parohială, dovedindu-se astfel că în chestiile naționale poporul român era unit, indiferent de confesiune. Când a venit vremea unirii poporului românesc, Vaticanul ni-a fost po-

trivnic, fiindcă Papa nu voia desmembrarea fostului imperiu habsburgic.

Noi, ortodocșii, aveam 40 de mănăstiri pe care le-a desființat generalul Bukow. Atunci s'a creat o lume a robilor și alta a privilegiaților. Și ne străbate un fior la gândul că în Țara românească ar putea fi reînființate privilegiile.

Poporul zice acum: «Dacă ungurii nu mai sânt între noi, să fim iarăși o singură biserică».

E articolul 1 al legii poporului. Al 2-lea articol zice: «Cum ne-am dus, așa să venim înapoi».

Odată, când parohiile nu erau bine limitate, am intrat în Maramureș, și poporul s'a reîntors la ortodoxism, ridicându-și o biserică de lemn, căreia nu se știe cine i-a dat foc.

Am avut noi multe biserici de lemn, dar ele ni-au fost scumpe, pentru că sufletul lor era de aur. Acum numai pace să fie între noi și lege care să facă orânduire bună.

Teza ortodoxă cere să respectăm constituția. Teza catolică cere să ne supunem lui «corpus juris canonici»; la ea s'au raliat minoritarii.

Noi cari am suferit atâtea dela maghiari, nu voim să dăm impresia că ne-ar bucura nedreptățile minorităților. Aici, în senat, trebuie ca spiritul de dreptate să stea deasupra tuturor și să călăuzească debaterile.

Ideea fundamentală a lui «corpus juris canonici» este teocrația papală, care aducea întreg pământul sub supremația papei. Acest cod de legi catolice nu poate regula viața noastră latinică.

Uniții pun chestia latinității, afirmând că noi ortodocșii sântem laolaltă cu grecii, bulgarii, săbiile și rușii. Dar biserica noastră e autocefală și în Sinodul nostru nu e nici un străin. Avem, bisericește, legături dogmatice și canonice cu celelalte biserici ortodoxe, dar nu stăm sub jurisdicția nici uneia dintre ele.

Dl Adu: Dar biserica din Basarabia?

Episcopul Roman: Cu ea au făcut rușii, ceea ce au făcut

ungurii cu d-voastră... Dar să vedem și latinitatea d-voastră. Colegiul suprem al bisericii unite este la Roma și el e alcătuit din cardinali. Timp de 228 de ani dela unire n'a fost nici un cardinal român.

Ați intervenit acum ca statul să obțină prin concordat un cardinal pentru catolicismul din România.

Biserica noastră ortodoxă este neaoș românească. Împărțirea noastră a românilor, în două religii, aduce desmembrarea românismului, și fără această împărțire n'am fi fost siliți să dăm naștere la aceste discuții. După Geneva unde ni se cere să renunțăm la o parte din suveranitatea noastră, vine papa care ne cere și el o parte din această suveranitate. Dacă am continua astfel, ce-ar mai rămânea din suveranitatea noastră?

Sânt bucuroși că am ajuns să avem această lege și că am putut ajunge să încheiem acest capitol.

Drept acea, primesc legea cu rezerva punctelor care privesc suveranitatea străină. Și cu aceasta duhul Domnului să fie între noi pe calea cea bună întru Hristos și în pace.

Urmează la tribună dl O. Bogdan-Duică.

Chestiunea pe care o atacăm azi, spune oratorul, cuprinde o problemă care dăinuiește în timpurile acestea încă de pe anul 1000. Un proces de 9 veacuri al penetrației catolicismului nu s'a putut desfășura fără ca să nu lase urme asupra unor frați ai noștri.

Proiectul dlui Al. Lapedatu are menirea să prindă vechile curente ardelenesti și să le adapteze patriei mărite. Proiectul acesta pune graniță între țara noastră și țările de unde vin dăunătoarele influențe străine asupra sufletului poporului.

Arată care erau patronatele episcopiei greco-catolice din Oradea-Mare, acum un veac, spre a dovedi cât de mare era influența străină asupra credincioșilor români uniți. Produce date

statistice spre a arăta că biserica unită ne-a adus în Maramureș, Sătmăr, Sălaj, etc., poliglotismul și a contribuit puternic la desnaționalizarea românilor localnici.

Nu trebuie ca uniții să afirme că latinismul lor a fost o forță a acestui popor, ci dimpotrivă a fost slăbiciunea lui...

Dl G. Bogdan-Dulcă, face o largă exonerare istorică a raporturilor în ultimii o sută de ani, între ortodocși și greco-catolici, spre a dovedi, că agresiunea ortodoxă asupra uniților este nulă. Este o ipoteză să se afirme că ortodoxii atacă pe uniți pentru a i converti și că fac confesionalism. Este o îndrăzneală a angaja, în lupta confesională, împotriva statului, pe funcționari ai acestui stat, alături de membri ai partidului național-tărănesc.

Adresându-se înalților prelați uniți, îi întreabă dacă socot necesar să intervină pentru ca preoții greco-catolici să nu mai invenioneze sufletele și să nu mai facă operă de mistificare a unor realități pe care le confirmă documentele.

Noi am voit să vă iubim fără rezerve. D voastră ați venit cu o acțiune care nu poate fi admisă de credincioșii ortodocși.

Cu amănunte doveditoare, dl Bogdan-Dulcă arată în ce stare de inferioritate vrea doctrina catolică să înfățișeze biserica ortodoxă.

Oratorul spune că a voit să dovedească în prima parte a cuvântării sale, că mișcarea pornită de greco-catolici ne-a rupt în continuu, dela 1700 încolo, și că voește să continue a ne rupe, dar că trebuie să răspundem categoric: «mai de parte nu se poate».

Dl Bogdan Dulcă trece apoi la chestiunea tratării cultelor minoritare în noua lege.

Nu sokoate acțiunea minoritară pe terenul religios ca o primejdie deosebită pentru țară, dar recunoaște că acțiunea culturală a minorităților tinde la o izolare a acestora de masa românismului. A făcut bine dl Lapedatu venind cu această lege necesară, pentru ca statul să devină unitar și toate forțele lui să se desvolte spre salvagardarea intereselor lui.

dacă se va înființa noua episcopie proiectată, greco-catolicii vor trece la ortodoxie.

Afându-se, că intervenirea episcopatului greco-catolic român n'a putut trezi la Roma nici un fel de atențiune, românii greco-catolici clerici și mireni, voind să pareze lovitura ce le-o prepara papa, au convocat o adunare de protestare la Alba-Iulia pe ziua de 16 Maiu 1912.

La adunare au luat parte mai multe mii de oameni.

Oratorul festiv a fost dl Iuliu Maniu, care în voluminosul discurs a arătat primejdia cea mare ce ne amenință când se rănesc 104 comune românești cu 75 000 de suflete și se predau pradă maghiarizării.

În continuarea discursului său dl I. Maniu a zis:

«Au dreptul domnitorul și papa să facă oricât de multe episcopii, dar n'au dreptul să bage în sufletul nostru suflet unguresc.

Pentru că dacă ar încerca asta, noi am rupe pecetea documentului, așa cum a spus Atanasie». (Viforoase aprobări și strigăte de rușmă pește) «Românul» Nr. 108 din 1912

Cu ocaziunea aceasta s'a votat o moțiune prin care s'a protestat contra înființării episcopiei greco-catolice maghiare, s'a decis înaintarea unui memorandum la scaunul papal și episcopatul a fost rugat să conducă un pelerinaj al Românilor greco-catolici la Roma pentru a protesta contra Hajdudorogului.

Dar Papa — nu s'a sinchisit. Pe atunci nu avea nici un interes să strângă la piept pe draguții de greco-catolici români, precum îi strânge astăzi, ci de dragul ungarilor i-a aruncat ca

pe o zdreanță în brațele șovinștilor maghiari.

Prin faimoasa bulă¹⁾ din 8 Iulie 1912 «Christifideles graeci» Papa Piu al IX spune, că ascultând dorințele M. Sale Impăratului și Rege Francisc Iosif, a Cardinalului primat de Strigonia și altor Prelați, a înființat episcopla greco-catolică maghiară, răpind metropoliei greco-catolice române peste 100 comune și înfiind cu mână sacrilegă, el însuși, cușitul cu două tălșuri până în preșele, în plămânii diecezi greco-catolice din Oradea-Mare.

*

Ce credeți, ce s'a întâmplat în urma acestui sacrilegiu?

Nimic. Absolut nimic. Toți au tăcut mulcom. Ca și când adâncă rană în corpul neamului românesc nici nu s'ar fi făcut.

Pecetea nu s'au rupt. Cărijle nu s'au depus și procesiuni n'au avut loc.

*

Iar astăzi ce vedem?

Acum când prin ajutorul bunului Dumnezeu și a vitejei fără de seamă a celor 800,000 de dorobanși ortodocși, Hajdu dorogul a fost surlberat, iar comunele au fost redade episcopiei greco-catolice române, — fiindcă statul român voiește să aducă o lege justă de egală îndreptărire pentru toate cultele, — iar poporul începe să rupă însuși pecetea, — episcopatul greco-catolic zis român, temându-se că-și va pierde privilegiile de patronate moștenite dela Habsburgi, strigă ca din gura șarpelui, amenință cu depunerea cărijilor și aranjează procesiuni...

¹⁾ Rugăm pe dl Dr. Rusu să publice în coloanele «Unirii» faimoasa bulă a «Sfântului».
(Nota culegătorului).

Episcopia gr.-cat. maghiară Hajdudorog

Atitudinea bisericii și credincioșilor greco-catolici români

După încheierea pactului dualist dintre Austria și Ungaria la anul 1867, prin care împăratul Francisc Iosif a dat naționalitățile de dincoace de Laita pradă ungarilor, — toate guvernele maghiare, cari s'au succedat până la prăbușirea împărăției habsburgice de tristă aducere aminte, au căutat să sugrume celelalte popoare conlocuitoare, maghiarizându-le.

Prin ajutorul clerului și bisericii catolice a succes maghiarizarea șvabiilor și slovacilor din Ungaria, iar apoi prin legi draconice s'au năpustit asupra noastră dând năvală asupra școalelor și apoi asupra bisericilor românești.

Legile școlare contra noastră s'au ținut lanț dela 1879 încolo, culminând în legea apponyană din 1907.

Paralel cu școala, căuta să sugrume și bisericile românești.

Faimosul Ministru de culte și instrucție publică, renegatul slovac Wlassits pregătise două proiecte: unul pentru înființarea unei episcopii ortodoxe maghiare și unul pentru înființarea unei episcopii greco-catolice maghiare.

Numitul Ministru dorind a sonda terenul, a început pertracări verbale cu cei doi metropoliți de pe acele vremuri, ortodoxul Ioan Mețianu și greco-catolicul Victor Mihalyi.

Cu privire la înființarea episcopiei ortodoxe maghiare, s'a izbit de rezistența fericitului adormit în Domnul Metropolitul de pie memorie Ioan Mețianu, ca

într-o stâncă de granit, — și lucrul a rămas baltă.

S'au opus înființării episcopiei greco-catolice maghiare adormitul în Domnul metropolitul Victor Mihalyi, dar guvernul maghiar nu s'a lăsat bătut, ci a apucat pe alte căi.

S'a adresat Papei dela Roma să înființeze episcopia greco-catolică maghiară pe teritoriul episcopiei greco-catolice dela Oradea-Mare.

Această veste a îngrijorat pe toți românii din fostul stat ungar, pentru că prin înființarea episcopiei maghiare se știa că se intenționează a se da o grea lovitură românismului.

Întreaga presă română a protestat; așa de ex. «Românul» organul partidului național, Nr. 101 din 1912 scria: «Lovitura ce se dă prin noua episcopie bisericii românești, naționalității noastre, — fiindcă ea e obiectul pondei, — trebuie să accentuăm din nou că n'are pereche în toată politica de nelegiuiri pe care au făcut-o de zeci de ani atâtea guverne pe spinarea noastră...

Cea mai nouă ispravă, însă, a politicei pan-maghiare, episcopia lor greco-catolică, cu greco-catolici de împrumut, răpește dela noi pentru totdeauna, pe seama maghiarimei căteva zeci de sate. Și cum aceste sate ocupă o întindere mare dealungul hotarului limbei noastre, spre nord-vest, noua episcopie are frumoase perspective să-și crească hotarele în detrimentul episcopiei noastre».

Contra înființării episcopiei greco-catolice maghiare au protestat la Vatican corul episcopilor români greco-catolici.

Argumentul lor cel mai puternic era teama exprimată, că

Unul după altul...

Zădarnice se dovedesc înfriguratele sbuciumări ale fruntașilor papistășiei uniților noștri pentru a se opune unui curent tot mai năvalnic de revenire la ortodoxie.

Poporul, în mintea sa cum-pătată, e departe de a-i asculta; într'insul dăinuiește și astăzi sufletul strămoșesc ortodox, chinuit de stăpânirile străine din trecut. Poporul dorește din tot sufletul unirea în legea strămoșească a tuturor românilor și neatârnare desăvârșită față de străini nu numai în ceea ce privește pământul, ci și credința neamului.

Așa se explică deseale treceri la ortodoxie în părțile Ardealului, deși oamenii aceia știu că după legile ungurești, alcătuite în favoarea catolicismului Romei, nu pot să ducă cu ei nici o zestre materială din averea bisericească, lăsată lor de părinți, moși și strămoși.

Pentru edificarea eminentilor

noștri canonici, amintesc că tocmai în împrejurimea «Romei mici» se manifestă îndeosebi dorul de revenire la ortodoxie: Târnavele vestesc mereu acest dor creștinesc și național, care face să pornească la drumuri pe vajnicii păzitori ai papalității, să «capaciteze» pe credincioșii «rebeli» și să-i împedecă în avântul revenirii dorite.

Au alergat, în felul acesta, spre apărarea papistășiei primejdite la: Șoimuș, unde enoriașii au trecut, cu preot cu tot, la ortodoxie; apoi în Lepindea, — aici, pe lângă toate făgăduelile făcute de clarissimi la fața locului, cei hotărâți la trecere au plecat definitiv, cu toate că pretorul, dl C. Frățilă a pus multe piedeci în ce privește actele trecerilor, susținând că nu-s făcute în termen legal, deși credincioșii au mers la preotul lor administrator distanță de 20 km., care sau se ascundea, sau dacă venea în pa-

robie, venea la distanțe de timp în care era imposibil a ținea termenele puse de dl pretor.

În *Cetatea de baltă* a trecut absolventul de teologie Vasile Tetcu împreună cu mai multe familii, — zadarnic intervenise alt clarissim, dl Coltor.

Într'un număr din toamnă al monitorului uniati de la Blaj *Unirea*, preotul unit I. Borza din Chesler depăne amar credincioșii săi trecuți la ortodoxie și spune între altele cu durere că biserica lui e neîngrădită și răzimată cu stâlpi cari, putrezi fiind, azi mâne nu vor mai avea putere de sprijinire. Dar, nu numai în Chesler, ci mai pretutindeni în Ardeal se observă același lucru, deoarece s'au zidit clădirile mai mult pe politică străină, decât pe credința Mântuitorului nostru Isus Hristos.

La începutul acestui an re-venirile și-au ajuns apogeul în comuna *Băgaciu*: au trecut întâi 53, apoi 57, acum 62 familii, la ortodoxie, preferind slujbele făcute în școală de preoți ortodocși, decât de preotul uniati în biserică. Bineînțeles, fiind în județul nostru atât prefectul, cât și toți pretorii, cu revizorul școlar cu tot, greco-catolici, ortodocși abia printre baionetele jandarmilor izbutesc să intre la sf. slujbă din școală, unde revizorul școlar nu voia să permită sub nici un motiv «pângărirea» școlii cu slujbe ortodoxe, nici chiar la ordinul inspectoratului; ce e mai revoltător, la cererea protopopului unit din Diciosânmartin, jandarmul Crișan, însoțit de alții, căutând pe vinovatul care a intrat întâi la slujbă, a terorizat pe cei trecuți la ortodoxie, amenințându-i cu luni de temniță, cum a fost cazul femeii Marișca Radu care, de atunci, de spaimă, zace bolnavă.

Preotul Tămaș, căruia au aparținut acești oameni, cu *blestemuri* ia la cunoștință dorința lor de trecere; ear când se prezintă mai puțini, îi ia la bătaie, așa s'a întâmplat cu Gheorghe Holom și Raveca Băhnean, — aceștia l-au și improcesuat la tribunalul din Dumbrăveni). Unde este turma uniată?

Actele de trecere, în perfectă regulă, a băgăcenilor, zac și azi la pretorul din Diciosânmartin, greco-catolic, neresolvite.

Dacă nu se face legea cultelor, așa cum e proiectată, este păcat strigător la cer.

Când aud românii, ziși «uniți», că asupra averii bisericesti — nu dispun ei, și că nu este proprietatea lor, se revoltă și spun că asemenea lege nici când nu poate fi primită de ei, căci «nime nu se poate face stăpân peste da-niile bisericesti ale părinților lor».

Între luptătorii aprigi ai papistășiei se înșiră și dl Boilă Zaharie, care a cercat aici, la Diciosânmartin, să ne zădărnicească edificarea bisericii în piață.

Și e curios că de altă parte aceiași uniati strigă și protestează că ar fi nedeptățiți, și că *lor* li se rădesc bisericile, că *ei* sânt oropsiți...

Toate acestea sânt cazuri adunate la repezeală din valea Târnavei-mici, unde biserica ortodoxă e în defensivă, — dar e ajutată de români cari, *unul după altul*, trec la ortodoxie și ne întăresc rândurile, căci aceste rânduri sânt bazate pe adevărurile martirilor morți pentru legea lui Hristos și a neamului românesc.

Pr. Gheorghe Opresanu.

Profesorii de religie, în majoritate preoți, s'au întrunit Joi, săptămâna trecută, la societatea clerului «Ajutorul» din capitală și au discutat situația ce li se creiază prin reforma învățământului secundar. S'a exprimat dezideratul, ca profesorul de religie să aibe și parohie, sau cel puțin să fie numit ajutător pe lângă o biserică, sau pe lângă capelele școalelor unde sânt.

Profesorii de religie au cerut să li se acorde prin noua lege aceleași sporuri ca și celorlalți profesori secundari. S'a discutat și întocmirea programei învățământului religios în școalele secundare. La sfârșit asociația clerului s'a ocupat de legea cultelor, cerând menținerea art. 45 privitor la averi, așa cum s'a redactat în primul proiect.

Ale cui sânt averile bisericesti?

Cât sânt de subrede argumentele uniților aduse în chestiunea legii cultelor privitor la averile bisericesti, se arată în modul cel mai învederat, din partea unui distins bărbat al bisericii, în ziarul din Cluj *Renașterea*, (Nrul din 18 Martie a. c.), unde se fac, între altele, următoarele constatări:

«Biserica catolică, în praxă și'n doctrină, de câteori a fost vorba, că ea să facă cuceriri, și a făcut de fapt totdeauna, a preluat și averea celor convertiți. Bisericile păgâne au fost prefăcute în biserici creștine, dacă păgânii au trecut la creștinism; și mai târziu în Spania și țările apusene în genere multe sinagogi, după trecerea forțată a evreilor la creștinism, au fost prefăcute în biserici creștine. Și biserica romano-catolică nu de mult, ci abia în 29 Iunie 1867, prin papa Pius al IX, a declarat de sfânt pe Don Petro Arbues de Epilo, în prezența alor peste 500 episcopi catolici cari au sărbătorit cei 1800 ani dela moartea sfântului Petru. Și acest Arbues a prefăcut nenumărate sinagogi între 1441—1485 în biserici catolice. Deci Pius al IX-lea cu cei 500 episcopi recunoșteau că averea bisericii este pentru credincioșii săși poată îndestula nevoile lor sufletești, care odată modificate, trebuia ca și averea să ia noua destinație...

În cartea dlui Georgescu Ion, aprobată de toate comisiile Blajului, la pag. 206 se pot citi următoarele rânduri: «Episcopul Ioan Patachi (1715—1727) nu poate fi invinuit nici de răpirea bisericii brâncovenești din Făgăraș, fiindcă această biserică i s'a dat lui ca biserică-catedrală, din partea autorităților superioare. Biserica brâncovenească revenia și altfel de drept românilor făgărașeni, cari cu excepția câtorva negustori greci, au primit cu toți unirea cu Roma. Cât de mare era numărul uniților pe

vremea lui, o dovedește statistica dela 1716. De cinci ori erau mai mulți decât neuniții. Totuși puținii neuniți din Făgăraș, mai ales negustorii greci, cari aveau legături și dincolo de munți, izbutiră să ceară intervenția doamnei Maria Brâncoveanu la curtea din Viena, să li se lase lor biserica din Făgăraș. Însă fără rezultat. Deci după manualul de istorie a Blajului, în o carte oficială din 1921, deci sub regimul românesc se souue, că românii greco-catolici din Făgăraș aveau drept la biserica lui Brâncoveanu, care revenia de drept lor, «fiind ei de cinci ori mai mulți decât ortodocșii». Ar fi deci foarte nimerit, domnilor dela «Unirea», de ați pune la Indice cartea lui Georgescu, pentru că afirmă că de drept era biserica lui Brâncoveanu a uniților, fiind dreptatea lor, că erau de cinci ori mai mulți la număr decât ortodocșii.

În aceeași carte a lui Georgescu se zice, că Grigorie Maior (1772—1783) a lucrat ca puținii ahierei români pentru întărirea și lățirea unirii religioase cu Roma. În 8 Iunie 1774 el scria la «Propaganda din Roma»: «Pe timpul acesta mai mult de 300 sate au îmbrățișat sf. unire și în toate zilele în chip admirabil se întorc cu gloata la unire». În 2 Ianuar 1775 scria: «Cu ocaziunea vizitei canonice dela 10 August până la 10 Septembrie, pe valea Someșană, s'au întors 40 sate întregi și astfel în prezent pot număra 500 sate întoarse la unire». Firește cu toată avuția lor bisericască, după care, totdeauna și'n toate împrejurările, biserica catolică a privit ca la un patrimoniu al său. (O. c. pg. 228). Statistica dată de Georgescu este falsă ori mai corect greșită, precum reese din datele publicate de Dr. V. Cioban în scrierea sa în care dă statistica făcută de călăul ortodoxiei ardeleni, de generalul Bucow. — dar constatările lui Georgescu arată cum aprecia în 1921 biserica unită trecerile religioase, pe care astăzi vrea să le împedecă».

Eată material de meditare pentru «marele congres» din 22 I. c. dela Cluj, unde sânt invitați uniții din «întreaga provincie» să protesteze cu însuflețire împotriva proiectului de regim al cultelor.

Semnătorul *Dr. I. P.*, al acestor constatări, a avut prilej să cunoască, dacă nu ne înșelăm, foarte de aproape tot ce se petrece în cercurile bisericesti ale romano- și greco-catolicilor; și astfel este în situație să descopere cu toată competența adevăruri «despre oamenii cari neagă cele mai evidente fapte, istorice și de drept, și primejdiesc cele mai sfinte cuceriri ale libertății religioase pentru români».

INFORMATIUNI

Director la Banca Națională a României. Reputatul nostru specialist financiar-economic, președintele asociației băncilor «Solidaritatea», fostul ministru de finanțe și actualul senator, dl *Ioan I. Lapedatu*, a fost cooptat de Consiliul de admin. a «Băncii Naționale a României» ca director al acestei instituțiuni la locul vacant. — Felicităm atât pe noul director, cât și Banca națională.

«Jalnic convoi». Așa numește, «jalnic convoi», un confrate dela Cluj, întreaga «procesiune religioasă» greco-

catolică de Duminecă în Piața unirii din Cluj. Întreaga defilare, a celor trei sute de persoane, în majoritate căcoane, protestând împotriva legii cultelor, n'a stărnit decât compătimire, — raportează ziarul clujan.

Distincție. Dl profesor N. Iorga, în drumul său prin străinătate, a ținut din nou conferințe și la Madrid. Pentru activitatea sa culturală, desfășurată în Spania, savantul român este decorat de regele Alfons XIII cu marea cruce a ordinului civil.

Decan al facultății teologice din Chișinău este confirmat Pr. Gr. Pișculescu (Gala Galaction).

Măsuri de aprobat din partea tuturor oamenilor de bine a luat guvernul român în scop ca organele judiciare să urmărească pe editorii, tipografii și vânzătorii de scrieri pornografice.

Apelul învățătorilor. Asociația învățătorilor români din Ardeal voește să ridice un monument comemorativ în onoarea învățătorilor morți în războiul pentru întregirea neamului. De aceea face apel călduros, în locul întâi către toți învățătorii din România, și în special către învățătorii din Ardeal, să contribuie unul fiecare cu cel puțin 100 lei pentru înfăptuirea acestui gând. În aceeași vreme se adresează marelui public românesc dela orașe și sate, cu rugămintea să sprijinească și din partea sa mișcarea învățătorimii române, ajutându o să înfăptuească această operă. Toate contribuțiile se trimit la adresa: *Banca învățătorilor. Cluj*, cu mențiunea: Contribuție la Fondul pentru ridicarea unui monument învățătorilor.

După care fel de norme? Primim dela un preot următoarele: În ziua de Sf. Marie a. tr. s'a fost pus peatra fundamentală a bisericii greco-catolice din Târgu-Murăș; a slujit sf. liturghie episcopul dela Lugos, Dr. Al. Niculescu, și anume cu fața la *apus*. Parohul local, Dreditan, catehetul și iun preot dela Blaj au făcut pe diaconii. Numiții *preoți* au săvârșit sf. liturghie în odăjdii de *diaconi* sub ochii episcopului cu reputație de excelent canonist, dându-li-se și binecuvântarea de sine înțeles. Cum se face însă de părintele canonist n'a ținut seamă de can. 29 al Sinod. IV. ec., și de can. 39 etc. ale sinodului din Cartagena, care consideră de *sacrilегiu* asemenea lucru. Dacă nu se ține de canoane, aș dori să mi se spună: Ce fel de norme călăuzesc astăzi ritual greco-catolic?

Nu le mai trebuie. Jalea și sărăcia, produse pe la sate de băuturi alcoolice, au îndemnat obștile sătenilor din mai multe comune moldovene să înainteze I. P. S. Sale Mitropolitului Pimen și prefecturii județului Iași adrese, în care cer să nu se mai admită înființarea de cârciumi nouă în satele lor și să se reducă numărul celor existente. Lucru mai cuminte nici că se poate. Vrednici oameni.

Mișcările, îndreptate împotriva clerului romano-catolic din Mexic, se continuă. După știri din New-York, preotul Don Anzio, dus înainte curții marțiale, a fost condamnat la moarte pentru activitatea sa politică. Osânditul a fost executat în 15 I. c. prin împușcare. — Roma protestează mereu, ear maxicanii — își urmăresc prigonirile.

Pe când? Toate organele de publicitate au constatat specula extraordinară a fabricelor de zahăr, pe care un kg. nu le costă de cât cel mult 9 (nouă) lei, și pot exporta anual 400 de mii vagoane (cam ca și fabricile de hârtie). Totuși, zahărul se vinde cu 35—39 lei kilogramul. Pe când, în sfârșit, măsurile de îndreptare?

STIRI LOCALE

Sedința literară ținută în 8 Martie a. c. la «Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu» a avut o reușită strălucită. Conferențiarul, dl. Dr. G. Preda, dir. osp. de boli mintale din Sibiu, ca trimis al «Astrei», timp de peste o oră a vorbit numerosului public asistent, doamne, dsoare și meseriași, despre educația fizică, auto-educație și despre moravurile rele și stricăcioase ce bântuie azi în toată lumea. Instructiva conferință s-a încheie făcând apel călduros ca prin voință și răbdare să ne reformăm ființa și să ne ferim de toate relele, spre binele nostru și al patriei. — Dl. prezident al Reuniunii, N. Colan, mulțumește dl. Dr. Preda, pentru frumoasa conferință și pentru dragostea și interesul ce ni l-a arătat și de astădată. Intre public s'a distribuit 16 cărțile folositoare.

Teatru. Miercuri în 21 Martie, ora 8 și jum. seara, se va reprezenta în teatrul Sibiului piesa eroică a lui Ed. Rostand, *Cyrano de Bergerac*, în rolul prim cu dl. Tony Burandra. Bilete la Librăria Foia Poporului în strada Mitropoliei.

Se vor prezenta înaintea consiliului de recrutare Sibiu tinerii născuți în anul 1907, cu litera A—G în ziua de 26 Martie, cu litera H—N, în 27 Martie, cu litera O—S în 28 Martie, tinerii amânați și cei cu litera T—Z în 29 Martie, tinerii cari se înscriu în sedință după cerere în 30 Martie, studenții cari aparțin altor cercuri de recrutare în 31 Martie 1928. Lămuriri de orașul municipal Sibiu (Secția militară), strada Mitropoliei Nr. 2, ușa 17.

Dela primărie. Câni fără marcă și fără botniță umblă pe străzile orașului nostru. Proprietarii de câni se fac atenți, că și în cazul când nu este carantină, câinii trebuie să aibă marcă și să fie provăzuți cu botniță.

Ministerul Justiției

Comisiunea de naturalizări

Conform art. 23 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vreo întâmplare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule președinte,

Subsemnatul Ioan Circov, născut la 4. VIII. 1899 în Rusia comuna Dimitriev, județul Taganrog, gubernia Don, domiciliat din luna Septembrie 1921 în orașul Sibiu, Piața Lemnelor No. 6, unde am urmat și absolvit studiile teologice la Academia de teologie ort. română și unde în prezent sunt în serviciul Arhiepiscopiei ort. române, renunțând la supușenia străină doresc să obțin naționalitatea română.

În scopul acesta prezint următoarele documente:

1. Act de naștere.
 2. Act de căsătorie.
 3. Certificat, că soția mea este cetățeană română,
 4. Certificat, că sunt în serviciul St. Arhiepiscopiei de Sibiu,
 5. Certificat de moralitate.
 6. Certificat dela biroul populației.
 7. Declarațiunea de renunțare la supușenia rusă.
 8. Diplomă de absolvire.
 9. Diplomă de candidat la preotie.
- Îmi las vreau să arăt în câteva cuvinte, că refugindu-mă din Rusia,

În Decembrie 1920 am venit în România, stând până în Aprilie 1921 în lagărul din Techirghol, iar de atunci până în Septembrie 1921 în mănăstirea Cozia de unde am fost eliberat cu ord. n. Ministerului de război No. 9828/1921, trecând la Sibiu, unde am urmat studiile teologice. La 31 Iunie 1926 m'am căsătorit în Sibiu, cu Elena născ. Tămaș, cetățeană română după ce m'am stabilit aici și întrasem în serviciul Arhiepiscopiei de Sibiu. Astfel prin legături familiare și prin carieră sunt legat de România.

Vă rog domnule Președinte, să constatați că întrunesc condițiunile dela art. 7 din legea pentru dobândirea naționalității române și să propuneți Consiliului de Miniștri naturalizarea mea cu efectele prevăzute la art. 33, 34 leg. cit. cu dispensă de stagiul potrivit art. 9 din lege.

Primiți, domnule președinte, expresiunea înaltei mele considerațiuni.

Diacon Ioan Circov.

Dos. Nr. 150/1927.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului

Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

Nou!

A APĂRUT:

Nou!

„Mie a vietui este Hristos!“ ...

— Scrisori pastorale —

De Icon. Dr. Gr. Cristescu, profesor. Prețul Lei 40, plus spese de poștă 10 lei

Teologie și Sacerdoțiu

tipul clasic al păstorului ortodox și idealurile pastorale moderne, de Icon. Dr. Gr. Cristescu, profesor. Prețul Lei 30—, plus spese de poștă Lei 10

Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 400—

A apărut

în a doua ediție revăzută și completată

Tipicul bisericii ortodoxe

Intocmit pentru trebuințele preoților, studenților în teologie și ale elevilor școalelor normale

de AUREL POPOVICIU

profesor la Școala Normală „Andrei Șaguna“

și se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. — Prețul Lei 100, plus spese poștale Lei 15

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Mai sânt și se vând în Librăria Arhidiecezană, Sibiu, câteva exemplare din

Calendarul Bunului Creștin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1928

Cuprinde bogată materie, cu frumoase chipuri

Conținutul acestui Calendar este următorul:

Jalea țării. — Repriviri (asupra anului 1927). — Din viața Regelui Ferdinand I. — Un mare împărat despre Isus Hristos. — † Dr. Ioan Mihu. — Versuri religioase: Nașterea Domnului, și Înălțarea. — Peatra. — Lumină în întunec. — Pace vouă! (versuri). — Curtea de Argeș. — «Și ne iartă nouă»... (din viața voievozilor români). — Căsătoria morților. — Obicei la greci. — Gonirea diavolilor. — Preoteasa în mijlocul sătencelor. — Pentru trezirea conștiinței creștine. — Nou imn. — În post. — La poarta raiului. — Dumnezeu știe ce face. — Fel de fel: 1. Ce poate rugăciunea! — 2. Țăranii tot mai cuminte. — 3. Cei trei magi. — 4. Cămașa fericitului. — 5. Țăranul și bolșevicul. — 6. Cum să ne purtăm cu preoții? — Glume ș. a.

Chipuri: † Regele Ferdinand I. — M. Sa Regina Maria. — M. Sa Regele Mihai I. — Înalta Regentă: A. S. R. Principele Nicolae, I. P. S. Sa Patriarhul Miron, George Buzdugan. — A. S. R. Principesa-mamă Elena. — Biserica episcopală dela Curtea de Argeș.

În celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; Însemnarea târgurilor ș. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu Șematismul bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catihești și învățători, — și altă ediție fără Șematism.

Prețul: Ediția cu Șematism 50 Lei, — fără Șematism 20 Lei

Plus porto postal Lei 10, și sânt a se trimite înainte prin mandat poștal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, se dă rabat